

John Irving



Svet podla
Garpa

SVET PODĽA GARPA

John Irving

SVET PODĽA GARPA

Z angličtiny preložila
KATARÍNA KAROVICHOVÁ

slovar

Copyright © John Irving, 1976, 1977, 1978, 1998
Translation © Katarína Karovičová, 2003, 2012, 2020
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2003, 2012, 2020

ISBN 978-80-556-4486-8

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováná ani šírená v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek prostriedkami, či už elektronickými alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Colinovi a Brendanovi

V BOSTONE U MILOSRDNÝCH

Garpovu matku Jenny Fieldsovú zatkli v Bostone roku 1942 zato, že v kine zranila istého muža. Stalo sa to krátko po japonskom bombardovaní Pearl Harboru a ľudia boli k vojakom zhovievaví, pretože odrazu boli všetci vojaci. Jenny Fieldsová však zostávala vo svojom odpore voči správaniu mužov vo všeobecnosti a vojakov obzvlášť neoblomná. V kine si musela trikrát presadnúť, ale vojak sa vždy presunul k nej, až sa nakoniec tlačila k plesnivej stene a výhľad na týždenník jej takmer úplne zacláňal akýsi hlúpy stĺp; rozhodla sa však, že už nevstane a nepresadne si. Vojak sa znovu posunul a usalašil vedľa nej.

Jenny mala dvadsaťdva rokov. Vysokú školu nechala skoro na začiatku štúdia, ale odbor ošetrovateľstvo skončila ako najlepšia z ročníka a povolanie zdravotnej sestry ju bavilo. Bola to mladá žena s vyšportovanou postavou a večným rumencom na tvári; mala lesklé tmavé vlasy, podľa jej matky mužskú chôdzu (rozhadzovala pri nej rukami) a zadok aj boky také štíhle a pevné, že odzadu pripomínala chlapca. Nazdávala sa, že má priveľké, nápadné prsia, ktoré budia dojem, že je „lacná a povolná“.

To bol však veľký omyl. Z vysokej školy odišla, lebo začala podozrievať rodičov, že ju poslali na Wellesleyho univerzitu najmä preto, aby sa tam zoznámila s mladými, dobre vychovanými mužmi a nakoniec sa za jedného

z nich vydala. Wellesleyho univerzitu rodičom odporúčali jej starší bratia, ktorí ich ubezpečili, že tamojšie študentky nik nepokladá za ženy voľných mravov, ale za vhodné budúce manželky. Jenny cítila, že vzdelávanie mal byť iba kultivovaný spôsob, ako jej vyplniť čas; ani čoby bola krava, ktorú sa chystajú umelo oplodniť.

Ako hlavný predmet si vybrala anglickú literatúru, ale keď zistila, že jej spolužiačky hľadajú predovšetkým skúsenosti a sebaistotu v styku s mužmi, s ľahkým srdcom vymenila literatúru za ošetrovateľstvo. Zdalo sa jej, že tento odbor sa dá okamžite využiť v praxi a za jeho štúdiom sa neskrývajú nijaké bočné pohnútky (neskôr vo svojej slávnej autobiografii napísala, že privela zdravotných sestier sa pretŕča pred lekármi; v tom čase sa však už povolaniu ošetrovateľky nevenovala).

Páčila sa jej jednoduchá, striedma rovnosť – v blízke jej prsia vyzerali menšie; pohodlné topánky vyhovovali jej rýchlej chôdzi. Aj v nočnej službe mohla predsa čítať. Ani najmenej jej nechýbali mladí vysokoškooláci, ktorí boli mrzutí a sklamaní, ak sa im dievča nepodvolilo, a povýšenecky odmeraní, ak podľahlo. V nemocnici stretávala skôr vojakov a robotníkov ako študentov, vo svojich očakávaniach boli úprimnejší a menej domýšľaví; ak si s nimi žena trochu zašpásovala, boli jej pri najbližšom stretnutí aspoň vďační. Lenže potom sa odrazu zo všetkých stali vojaci – plní vlastnej dôležitosti vysokoškoolákov – a Jenny Fieldsová si od mužov vytvorila odstup.

„Moja matka,“ napísal Garp, „bola osamelá vlčica.“

Bohatstvo rodiny Fieldsovcov malo korene v obuvníckom priemysle, hoci pani Fieldsová z rodiny bostonských Weeksovcov tiež prispela do manželstva istým majetkom. Fieldsovcovi sa darilo natoľko, že sa už pred rokmi mohli odsťahovať z okolia tovární. Bývali v rozľahlom dome so šindľovou strechou na newhampsHIRskom pobreží v mestečku Dog's Head Harbor. Keď Jenny nema-

la dennú alebo nočnú službu, chodievala domov – predovšetkým aby potešila matku, starosvetskú dámu, a aby ju presvedčila, že hoci „mámi čas ošetrovaním spodiny“, ako raz matka poznamenala, neosvojila si nijaké lajdácke návyky vo vyjadrovaní či osobnej morálke.

Jenny sa často stretávala s bratmi na Severnej stanici a cestovala domov vlakom spolu s nimi. Verní duchu rodinnej tradície, sedeli všetci na pravej strane, keď vlak vychádzal z Bostonu, kým na spiatočnej ceste zaujali miesta vľavo. Bolo to v súlade so želaním pána Fieldsa seniora, ktorý uznával, že na tej strane trate sa rozprestiera najškaredšia scenéria, ale nazdával sa, že Fieldsovcí by sa mali postaviť zoči-voči nevábneému zdroju svojej nezávislosti a vyššieho postavenia. Po pravej strane vlaku pri odchode z Bostonu a po ľavej na spiatočnej ceste prechádzali okolo hlavného areálu Fieldsovej továrne v Haverhille a veľkého reklamného pútača, z ktorého odhodlane vykračovala obrovská pracovná topánka. Pútač sa týčil nad traťou a v nespočetných malých odrazoch sa ligotal v oknách továrne na obuv. Pod zlovestne vykračujúcou nohou bolo napísané:

FIELDS VÁS OBUJE DO TOVÁRNE AJ NA POLE!

Vyrábali aj topánky pre ošetrovateľky, a vždy, keď Jenny prišla domov, otec jej jedny venoval; mala ich už najmenej tucet. Aj pani Fieldsová, pre ktorú sa dcérin odchod z Wellesleyho univerzity rovnal biednej budúcnosti bez vyhliadok, dala Jenny pri každej návšteve doma darček. Bol to termofoor – aspoň to tvrdila a Jenny to predpokladala; ani raz ho nerozbalila. Matka sa jej zavše spýtala: „Drahá, máš ešte ten termofoor, ktorý som ti venovala?“ Jenny sa na okamih zamyslela, presvedčená, že ho zabudla vo vlaku alebo vyhodila, a odvetila: „Možno som ho stratila, mama, ale ďalší rozhodne nepotrebujem.“ Pani Fieldsová však vytiahla zo skryše ďalší balíček a nanú-

tila ho dcére; dosiaľ bol zabalený v papieri z drogérie. „Jennifer, prosím ťa, buď opatrnejšia. A používaj ho, prosím ťa!“ dohovárala jej.

Jenny ako zdravotná sestra nevidela na termofore nič užitočné; pokladala ho za dojemný čudný výmysel, ktorý poskytuje staromódne a hlavne psychologické pohodlie. Niektoré balíčky však do jej maličkaj izbičky neďaleko bostonskej Nemocnice u milosrdných predsa len doputovali. Ukladala ich do skrine takmer zaplnenej škatuľami s ošetrovateľskými topánkami – takisto neotvorenými.

Cítila sa odlúčená od rodiny a zdalo sa jej čudné, že ju v detstve zahŕňali všemožnou pozornosťou a potom zrazu v akejsi vopred určenej chvíli prúd náklonnosti vyschol a nadišlo obdobie očakávania – ako keby predpokladali, že ak bude človek istý čas absorbovať lásku (a mal by jej dostať dosť), neskôr, v oveľa dlhšom a vážnejšom období, si bude plniť svoje záväzky. Keď Jenny túto reťaz pretrhla a odišla z Wellesleyho univerzity pre čosi také obyčajné ako povolanie zdravotnej sestry, vzdialila sa príbuzným a oni – akoby proti vlastnej vôli – sa pomaly vzdalovali jej. Pre rodinu Fieldsovcov by bolo napríklad oveľa prijateľnejšie, keby sa stala lekárkou alebo pokračovala v štúdiu na vysokej škole a vydala sa za lekára. Pri spoločných stretnutiach s bratmi, matkou a otcom boli všetci čoraz rozpačitejší. Prechádzali zvláštnym procesom, pri ktorom sa ľudia navzájom odcudzujú.

Tak to zrejme v rodinách býva, myslela si Jenny Fieldsová. Nepochybovala, že ak ona raz bude mať deti, bude ich ľúbiť rovnako – či budú mať dvadsať, alebo dva roky; v dvadsiatke ju možno budú potrebovať ešte väčšmi. Čo vlastne potrebuje dvojročné dieťa? S malými deťmi bolo v nemocnici najmenej práce. Čím boli staršie, tým boli náročnejšie a tým menej ich niekto chcel alebo ľúbil.

Jenny mala pocíti, akoby vyrástla na nejakej obrovskej lodi a nikdy nevidela strojovňu, a už vôbec netušila, čo sa v nej odohráva. Páčilo sa jej, že v nemocnici sa všet-

ko zredukovalo na to, čo človek zjedol, či mu to osožilo a kde to skončilo. Ako dieťa nikdy nevidela špinavý riad; vlastne bola presvedčená, že keď ho slúžky odniesli zo stola, vyhodili ho (trvalo dosť dlho, kým ju pustili do kuchyne). A keď každé ráno priváľal mliekarenský nákladník mlieko vo fľašiach, Jenny si dlho myslela, že im vozí aj dennú zásobu riadu. Tie zvuky – rinčanie skla a buchot – sa ponášali na rámus ozývajúci sa spoza zatvorených dverí kuchyne, nech tam s ním už slúžky robili čokoľvek.

Otcovu kúpeľňu Jenny Fieldsová prvý raz videla, až keď mala päť rokov. Vypátrala ju raz ráno, keď sa vydala za vôňou otcovej kolínskej. Objavila sprchovací kút orosený od pary – na rok 1925 celkom moderný –, jeho vlastnú záchodovú misu, rad fľaštičiek, takých odlišných od matkiných, až sa nazdávala, že odhalila skryšiu neznámeho muža, ktorý žil tajne celé roky v ich dome. Nebola ďaleko od pravdy.

V nemocnici Jenny presne vedela, ktorý predmet sa na čo používa, a nachádzala jasné odpovede takmer na všetky otázky, odkiaľ čo pochádza. Keď bola malá, v Dog's Head Harbore mali všetci členovia rodiny vlastné kúpeľne, vlastné izby a vlastné dvere s vlastnými zrkadlami na vnútornej strane. V nemocnici nebolo súkromie posvätné; nič tam nebolo posvätné; ak chcel človek zrkadlo, musel oň požiadať sestru.

Najtajomnejšia vec, ktorú jej v detstve dovolili na vlastnú päsť preskúmať, bola pivnica a veľký hlinený hrniec, ktorý každý pondelok naplnili pošvicami šablovitými. Matka ich večer poprášila kukuričnou múkou a každé ráno ich preplachovali čerstvou morskou vodou z dlhej rúry, ktorá viedla do pivnice priamo z mora. Koncom týždňa boli pošvice tučné a očistené od piesku, nezmetili sa do lastúr a odporne dlhé krky sa im hojdali v slanej vode. Jenny ich v piatok pomáhala kuchárke triediť; mŕtve pri dotyku nestáhovali krk.

Jenny si vyprosila knihu o pošviciach. Dozvedela sa o nich všetko: ako jedia, ako sa rozmnožujú, ako rastú. Bol to prvý živý tvor, ktorého dokonale spoznala – jeho život, sexualitu, smrť. Ľudské bytosti v Dog's Head Harbore neboli také prístupné. Jenny Fieldsová v nemocnici doháňala stratený čas; zisťovala, že ľudia nie sú o nič záhadnejší ani príťažlivejší ako pošvice.

„Moja matka,“ napísal Garp, „nemala zmysel pre jemné rozdiely.“

Jediný nápadný rozdiel medzi pošvicami a ľuďmi, ktorý si mohla všimnúť, spočíval v tom, že väčšina ľudí má istý zmysel pre humor; Jenny bol však humor cudzí. Medzi bostonskými sestričkami v tom čase koloval obľúbený vtip, ale Jenny Fieldsovej nepripadal ktovieako smiešny. Súvisel s jednou z bostonských nemocníc. Tá, v ktorej pracovala Jenny, sa nazývala U milosrdných, druhá Massachusettská všeobecná, takzvaná Masovka, a ďalšia Nemocnica Sedembolestnej Panny Márie, v skratke Bolest.

Jedného dňa, začínal sa vtip, zastavil bostonského taxikára muž, ktorý sa k nemu dotackal od obrubníka takmer v podrepe. Tvár mal fialovú od bolesti; buď sa dusil, alebo zadržiaval dych, takže slová z neho liezli ako z chlpacej deky. Taxikár mu otvoril dvere, pomohol mu nastúpiť a muž sa zvalil na dlážku pri zadných sedadlách s kolenami pritísnutými k hrudi.

„Špitál! Rýchlo!“ skríkol.

„Boleš?“ spýtal sa taxikár. To bola najbližšia nemocnica.

„Keby len to,“ zastonal muž. „Myslím, že mi ho Molly práve odhryzla.“

Jenny Fieldsovej sa iba málo vtipov videlo smiešnych, a tento k nim rozhodne nepatril. Len nijaké vtipy o mužských prirodzeniach, od toho sa Jenny dištancovala. Na vlastné oči sa presvedčila, aké problémy vie narobiť mužské prirodzenie; deti pritom neboli to najhoršie. Prirodzene, stretla sa so ženami, ktoré nechceli deti a boli ne-

šťastné, že oľarchaveli; tie by nemali byť matkami, uvažovala Jenny – hoci ľutovala skôr deti, čo sa im narodili. Stretla sa aj s ľuďmi, ktorí túžili po potomkoch, a tí v nej prebudili túžbu po vlastnom dieťati. Raz ho bude chcieť aj ona – ale iba jedno. Problém však spočíval v tom, že chcela mať čo najmenej do činenia s mužským prirodzením, a už vôbec netúžila zapliesť sa s nejakým chlapom.

Liečba mužského prirodzenia, ktorú Jenny videla, súvisela predovšetkým s vojakmi. Americká armáda začala využívať výhody objavu penicilínu až v roku 1943 a mnohí vojaci ho dostali až v roku 1945. V bostonskej Nemocnici u milosrdných používali začiatkom roka 1942 pri liečbe pohlavných chorôb zväčša sulfonamidy a arzén. Sulfatiazol predpisovali na kvapavku – odporúčalo sa k nemu veľa vody. Pri liečbe syfilisu ordinovali v časoch pred penicilínom neoarsfetamín; Jenny Fieldsová bola presvedčená, že práve táto metóda je príkladom, k čomu môže viesť sex – chemické zloženie ľudského tela narúšajú arzénom, aby ho vyčistili!

Dalšia metóda liečby mužského prirodzenia bola lokálna a vyžadovala si navyše veľa tekutín. Jenny pri tomto procese dezinfekcie často asistovala, pretože pacienti museli venovať zvýšenú pozornosť, zavše ho dokonca bolo treba pridržať. Išlo o jednoduchú procedúru: do penisu sa cez nič netušiacu močovú trubicu vstreklo až sto kubíkov tekutiny, ktorá z neho vzápätí vytekla; všetkým mužom sa však zákrok videl dosť surový. Nástroj, ktorý pri tomto spôsobe liečby používali, vymyslel istý pán Valentín a po ňom ho aj nazvali. Ešte dlho po tom, čo irigátor doktora Valentína zdokonalili a neskôr nahradili iným prístrojom, sestry bostonskej Nemocnice u milosrdných nazývali tento zákrok valentínsky darček – podľa Jenny Fieldsovej to bol primeraný trest pre milencov.

„Moja matka,“ napísal Garp, „nebola romanticky založená.“

Keď si vojak v kine začal presadávať – keď sa jej prvý raz pokúsil dotknúť –, Jenny Fieldsová si pomyslela, že by si zaslúžil valentínsky darček. Nemala však so sebou irigátor, bol priveľký, aby sa jej vošiel do kabelky. Navyše jeho použitie si vyžadovalo pacientovu spoluprácu. Zato však mala skalpel, bez neho sa nikam nepohla ani na krok. Neukradla ho na chirurgii, bol vyradený a hrot mal vyštrbený (pravdepodobne niekomu spadol na zem alebo do výlevky) – na jemnú prácu sa už nehodil, ale Jenny ho nepotrebovala na jemnú prácu.

Najskôr jej narobil diery do malých vrecúšok v hodvábnej podšívke, ale potom našla časť starého puzdra teplomeru a nasadila ho na hrot čepele ako vrchnáčik na plniace pero. Keď sa vojak presunul k nej a vyložil si ruku na operadlo, o ktoré sa mali (nezmyselne) deliť, zložila vrchnáčik. Vojakova dlhá ruka ovisala cez koniec operadla; mykalo mu ňou, ako v slabínach koňa, ktorý zo seba striasa muchy. Jenny jednou rukou držala skalpel v kabelke, ktorú zvierala druhou na svojom bielom lone. Predstavovala si, že jej biela sesterská rovnošata žiari ako svätý štít a toto svetlo k nej z akéhosi zvráteného dôvodu privábilo ten odporný hmyz vedľa nej.

„Moja matka,“ napísal Garp, „sa mala celý život na pozore pred zlodejmi kabeliek a zlodejmi dotykov.“

Vojakovi v kine nešlo o jej kabelku. Chytil ju za koleno. „Daj preč tú smradlavú paprču,“ zasyčala Jenny polohlasom. Niekoľko ľudí sa obrátilo.

„No tak, počkaj,“ zamrmľal vojak a ruka mu vystrelila pod jej rovnošatu. Zistil, že Jenny stíska stehná a hneď nato, že mu celú ruku, od pleca až po zápästie, rozrezala ako zrelý melón. Čistým rezom mu rozpárala výložku a košeľu, skalpel hladko preťal pokožku a svaly a obnažil lakťový kĺb až na kosť. („Keby som ho chcela zabiť,“ vysvetľovala neskôr Jenny policajtom, „prerezala by som mu zápästie. Viem, ako ľudia vykrvácajú.“)

Vojak zreval. Vstal, zatackal sa a nezranenou rukou začal tlačiť Jenny po hlave; tak ju tresol do ucha, až jej v ňom zazvonilo. Zahňala sa skalpelom a odfikla mu kúsok hornej pery približne v tvare a hrúbke nechta na palci. („Nechcela som ho podrezať,“ povedala neskôr policajtom. „Chcela som mu odrezať nos, ale netrafila som.“)

Skuvíňajúci vojak sa po štyroch odplazil uličkou medzi sedadlami do bezpečia osvetleného vestibulu. Nejaký divák v sále skučal od strachu.

Jenny obtrela skalpel o sedadlo, odložila ho nazad do kabelky a čepeľ zakryla puzdrom na teplomer. Potom zamierila do vestibulu, odkiaľ sa ozýval nárek a riaditeľ kina kričal cez pootvorené dvere do temnej sály: „Nie je tu lekár? Prosím vás, nie je tu nejaký lekár?“

Bola tu zdravotná sestra, a tá vyšla von, aby v rámci svojich schopností poskytla pomoc. Keď ju vojak zazrel, omdlel, a nebolo to zo straty krvi. Jenny vedela, akým kľamným dojmom pôsobí silné krvácanie povrchových rán. Pochopiteľne, hlbší rez na vojakovej ruke si vyžadoval okamžité ošetrenie, ale nehrozilo, že vykrváca. Okrem Jenny to však nevedel zrejme nik – muž bol celý zakravený a Jennina rovnošata tiež. Zamestnanci kina si rýchlo uvedomili, že ho má na svedomí ona. Nedovolili jej, aby sa vojaka v bezvedomí čo len dotkla, a ktosi jej vytrhol z rúk kabelku. Bláznivá ošetrovateľka! Šialená vrahynia! Jenny Fieldsová zachovala pokoj. V duchu si vravela, že musí počkať, kým sa dostavia zodpovedné orgány, ktoré pochopia danú situáciu. Lenže ani policajti sa k nej nesprávali veľmi prívetivo.

„Chodíte s tým mužom už dlho?“ spýtal sa jej jeden cestou na policajnú stanicu.

Neskôr sa pridala druhý: „Odkiaľ ste vedeli, že vás chce napadnúť? Tvrdil, že sa vám chcel len predstaviť.“

„To je veľmi zákerná zbraň, zlatko,“ povedal jej tretí. „Čosi také by ste so sebou vôbec nemali nosiť. Tým si priam privolávate problémy.“

Jenny čakala, že situáciu vyriešia jej bratia. Obaja boli právnici z Cambridgea na druhej strane rieky. Jeden študoval a druhý učil na právnickej fakulte.

„Obaja zastávali názor,“ napísal Garp, „že právnická prax je vulgárna, ale štúdium práv vznešené.“

Keď prišli, veľa útechy jej neposkytli.

„Matke to zlomí srdce,“ povedal jeden.

„Mala si zostať na univerzite,“ poznamenal druhý.

„Keď je dievča samo, musí sa brániť,“ vyhlásila Jenny.

„Čo iné jej zostáva?“

Jeden z bratov sa jej však spýtal, či môže dokázať, že s tým mužom predtým nič nemala.

„Len tak medzi nami,“ pošepkal jej druhý, „chodila si s ním dlho?“

Nakoniec sa všetko objasnilo, lebo polícia zistila, že vojak pochádza z New Yorku, kde má manželku a dieťa. V Bostone bol na dovolenke a najväčšmi zo všetkého sa bál, že by sa o incidente mohla dozvedieť jeho žena. Všetci s ním súhlasili, že by to bolo strašné – pre všetkých zúčastnených –, a tak Jenny prepustili a z ničoho ju neobvinili. Keď sa začala rozčuľovať, že jej nevrátili skalpel, jeden z bratov jej povedal: „Prekristapána, Jenny, tak ukradneš iný, nie?“

„Neukradla som ho,“ namietala Jenny.

„Mala by si si nájsť nejakých priateľov,“ povedal jej brat.

„Na Wellesleyho univerzite,“ zopakovali obaja.

„Ďakujem vám, že ste prišli, keď som vám zavolala,“ povedala Jenny.

„Načo má človek príbuzných?“ odvetil jeden.

„Krv nie je voda,“ dodal druhý. Potom zbledol, zasiahnutý náhlou asociáciou – rovnošatu mala samú krv.

„Ja som slušné dievča,“ vyhlásila Jenny.

„Jennifer,“ oslovil ju najstarší brat, jej prvý životný vzor, pokiaľ šlo o múdrosť a všetko, čo je správne. „Neoplatí sa začínať si so ženáčmi,“ povedal vážne.

„Matke nič nepoviem,“ sľuboval druhý.

„A otcovi už vôbec nie,“ uistil ju prvý. Pri rozpačitom pokuse dať najavo trochu ľudského tepla na ňu zažmurkal. Pritom sa mu tak skrivili črty, že Jenny bola na okamih presvedčená, že jej prvý životný vzor začal trpieť záškľbmi tváre.

Bratia stáli vedľa poštovej schránky s plagátom strýčka Sama. Malý vojačik celý v hnedom sa spúšťal nadol z jeho obrovských rúk a chystal sa dopadnúť na mapu Európy. Pod plagátom bolo napísané: PODPORUJTE NAŠICH CHLAPCOV! Starší brat pozrel na Jenny upierajúcu pohľad na plagát.

„A nezačínaj si s vojakmi,“ dodal, hoci o niekoľko mesiacov sám narukoval. Patril k tým, ktorí sa z vojny nevrátili. Matke tým zlomil srdce, hoci o lámaní srdca sa predtým vyjadroval s pohrdaním.

Jennin jediný zvyšný brat zahynul pri nehode na jachte dávno po skončení vojny. Utopil sa niekoľko míľ od pobrežia Dog's Head Harbor, kde sa rozkladalo sídlo rodiny Fieldsovcov. O jeho smútiacej žene Jennina matka vyhlásila: „Je ešte mladá a príťažlivá a deti nie sú protivné. Aspoň zatiaľ. Nepochybujem, že po primeranom čase si niekoho nájde.“ Bratova vdova sa asi rok po jeho smrti obrátila na Jenny s otázkou, či si myslí, že už uplynul „primeraný čas“ a môže sa pustiť do toho, čo treba urobiť, „aby si našla niekoho iného“. Bála sa, aby neurazila Jenninu matku. Chcela vedieť, či Jenny pokladá za správne, aby už prestala smútiť.

„Ak necítiš potrebu smútiť, načo to robíš?“ spýtala sa jej Jenny. Vo svojej autobiografii napísala: „Tej chuderke musel človek radiť, čo má *cítiť*.“

„Matka vyhlásila, že to bola najhlúpejšia žena, akú v živote poznala,“ napísal Garp. „A pritom absolvovala Wellesleyho univerzitu.“

Lenže keď sa Jenny Fieldsová rozlúčila s bratmi pri malom penzióne neďaleko Nemocnice u milosrdných, kde bývala, bola príliš zmätená, aby sa rozčúlila. Navyše sa

necítila dobre – bolelo ju ucho, do ktorého ju udrél vojak, a svaly medzi lopatkami mala stiahnuté v krčči, takže nemohla poriadne spať. Pomyslela si, že si tam zrejme čosi priškripla, keď ju zamestnanci kina vo vestibule zdrapili a vykrútili jej ruky za chrbát. Spomenula si na termofory, ktoré vraj pomáhajú na boľavé svaly, vstala z postele, zamierila ku skrini a rozbalila jeden z matkiných darčkových balíčkov.

Nebol v ňom termofor. Matka zrejme použila eufemizmus pre čosi, o čom nedokázala otvorene hovoriť. V balíčku bol irigátor. Jennina matka vedela, akú má funkciu, a Jenny tiež. V nemocnici ho pomáhala zavádzať mnohým pacientkám, hoci tam ich často nepoužívali na zabránenie počatia po sexuálnom akte, ale v rámci všeobecnej dámskej hygieny a pri liečbe pohlavných chorôb. Jenny ho pokladala za jemnejšiu, príjemnejšiu verziu valentínskeho darčeka.

Jenny postupne otvorila všetky matkine balíčky. V každom bol irigátor. „Prosím ťa, používaj ho, drahá!“ prosila ju matka. Jenny vedela, že matka, hoci to nemyslí zle, predpokladá, že sa vo veľkom oddáva nezáväzným sexuálnym aktivitám. Bezpochyby, ako by matka dodala, „odkedy odišla z Wellesleyho univerzity“. Matka bola presvedčená, že odvtedy Jenny smilní (ako by sa určite vyjadřila), až sa hory zelenajú.

Jenny Fieldsová vliezla znovu do postele s irigátorom naplneným teplou vodou a vopchala si ho medzi lopatky; dúfala, že uzávery, ktoré bránili tomu, aby voda vytiekla z hadičky, budú fungovať, ale pre istotu držala hadičku v rukách ako malý gumený ruženec a trysku s miniatúrnymi otvormi vložila do prázdneho pohára. Celú noc potom počúvala, či irigátor netečie.

V tomto špinavo zmýšľajúcom svete, uvažovala, ste buď niečou manželkou, alebo niečou kurvou – prípadne na najlepšej ceste stať sa jedným či druhým. Ak nepatríte do niektorej z týchto kategórií, všetci sa vám pokúšajú na-

hovoríť, že s vami nie je nič v poriadku. Lenže so mnou je všetko v poriadku, pomyslela si.

Prírodzene, toto bol iba začiatok knihy, ktorá o mnoho rokov neskôr Jenny Fieldsovú preslávila. Akokoľvek bez obalu je to vyjadrené, o jej životopise tvrdili, že preklenul zvyčajnú priepasť medzi literárnou kvalitou a popularitou; Garp však tvrdil, že kniha jeho matky má „rovnaké literárne kvality ako katalóg firmy Sears a Roebuck“.

Čo však spôsobilo, že Jenny Fieldsová zvlgárnela? Nemohli za to jej bratia právnici ani vojak v kine, ktorý jej zakrvavil rovnošatu. Nemali to na svedomí ani irigátory, hoci pre ne neskôr dostala výpoveď z bytu. Jej domáca (popudlivá osoba, ktovieprečo presvedčená, že všetkým ženám ustavične hrozí, že ich opantá lascivnosť) objavila v Jenninej izbičke s kúpeľňou deväť irigátorov. Zrejme usúdila, že to súvisí s pocitom viny: podľa znepokojenej domácej to bola známkou takého veľkého strachu z nákazy, že prekonával dokonca aj jej vlastné obavy. Alebo to mohlo byť čosi ešte horšie: nadbytok irigátorov predstavoval skutočnú a hrozivú potrebu výplachov; dôvody, ktoré k čomusi takému viedli, prenasledovali domácu v jej najhorších snoch.

Nedá sa ani naznačiť, čo vyvodila z dvanástich párov ošetrovateľských topánok. Jenny pripadala celá vec náramne absurdná – navyše si uvedomila, že k rodičovským darom sa stavia rozporuplne – takže sa ani veľmi nebránila. Odsťahovala sa.

To z nej však neurobilo vulgárnu ženu. Pretože bratia, rodičia a domáca predpokladali, že vedie nemravný život – hoci im na to neposkytovala najmenší dôvod –, Jenny sa rozhodla, že všetky prejavy nevinnosti sú nanič, a zaujala obranné stanovisko. Prenajala si malý byt, čo vyvolalo ďalší príval zabalených irigátorov od matky a ošetrovateľských topánok od otca. Napadlo jej, že si myslia: Ak už má byť kurva, nech je aspoň čistá a dobre obutá.